

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 3. jaanuar 2022
(OR. en)

5014/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0440(NLE)

ACP 2
COAFR 2
CFSP/PESC 2
RELEX 3

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	22. detsember 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2021) 834 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS, millega tunnistatakse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate nimel kehtetuks nõukogu otsus 2016/394, millega lõpetatakse ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu artikli 96 kohane nõupidamine Burundi Vabariigiga

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2021) 834 final.

Lisatud: COM(2021) 834 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 22.12.2021
COM(2021) 834 final

2021/0440 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega tunnistatakse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate nimel kehtetuks nõukogu otsus 2016/394, millega lõpetatakse ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu artikli 96 kohane nõupidamine Burundi Vabariigiga

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Kui enne 2015. aasta juunis ja juulis toimunud parlamendi- ja presidendivalimisi olukord Burundis halvenes, leidis Euroopa Liit, et Burundi Vabariik ei järgi AKV-ELi partnerluslepingu¹ artikli 9 olulisi sätteid inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi kohta.

Pärast 8. detsembril 2015 Brüsselis AKV-ELi partnerluslepingu artikli 96 alusel peetud konsultatsioone võttis Euroopa Liit teadmiseks Burundi valitsuse vastused ning selle, et Burundi kavatseb anda tõstatatud küsimustes selgitusi ja kiirendada teatavaid kohtumenetlusi. Sellest hoolimata leidis Euroopa Liit, et need seisukohad ei võimalda kõrvaldada Burundi Vabariigiga loodud partnerluse oluliste sätete täitmises esinevaid puudusi. Lisaks ei vastanud need rahuldavalt Aafrika Liidu rahu- ja julgeolekunõukogu 17. oktoobri ja 13. novembri 2015. aasta otsustele ja eelkõige vajadusele algatada kiiresti tegelik ja kaasav dialoog vastavalt Arusha kokkuleppele.

Nõukogu 13. novembri 2015. aasta otsusega 2016/394 tunnistati konsultatsioonid lõppenuks ja kehtestati asjakohased meetmed, mis olid loetletud otsuse lisas². Muu hulgas peatati otseselt Burundi haldusasutustele ja institutsioonidele ettenähtud rahalise toetuse, sealhulgas eelarvetoetuse andmine ja neile maksete tegemine.

2020. aastal, kui poliitiline võim oli rahumeelselt üle antud, president Ndayishimiye ametisse valitud ja uus valitsus nimetatud, hakkasid toimuma positiivsed muutused. Nende hulka kuuluvad:

- konstruktiivne poliitiline dialoog Burundiga vastavalt AKV-ELi partnerluslepingu artiklile 8
- valitsuse tegevus rahu ja stabiilsuse toetamiseks ning meetmed valitsemistava parandamiseks ja meediavabaduse suurendamiseks; deklaratsioonid inimõiguste ja õigusriigi põhimõtte järgimise ning karistamatuse kõrvaldamise kohta

¹ Koostööleping ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud Cotonous 23. juunil 2000 (EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3). AKV-ELi partnerluslepingut on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3) allakirjutatud lepingutega. AKV-ELi partnerluslepingu kohaldamist pikendati AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsusega nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed (ELT L 1, 3.1.2020, lk 3), mida on muudetud AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020 (ELT L 420, 14.12.2020, lk 32) ning AKV-ELi suursaadikute komitee 26. novembri 2021. aasta otsusega nr 3/2021 (ELT L 441, 9.12.2021, lk 3), kas kuni 30. juunini 2022 või uue AKV-ELi partnerluslepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamise alguseni, olenevalt sellest, milline neist tähtpäevadest saabub varem.

² Nõukogu 14. märtsi 2016. aasta otsus 2016/394/EL, millega lõpetatakse ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu artikli 96 kohane nõupidamine Burundi Vabariigiga (ELT L 73, 18.3.2016, lk 90).

- nõukogu otsusest 2016/394 lähtuva tegevuskava vastuvõtmine, milles on esitatud Burundi valitsuse kohustused järgmistes valdkondades: inimõigused, õigusemõistmine ja õigusriigi põhimõte, arvamus- ja ajakirjandusvabadus, hea valitsemistava, rahu, julgeolek ja demokraatia, ettevõtlusvabadus, keskkond ja bioloogiline mitmekesisus
- pagulaste massiline vabatahtlik tagasipöördumine Burundisse
- koostöö taastamine rahvusvahelise üldsuse ja naaberriikidega.

Nende edusammude ja kohustuste alusel koostasid missioonide juhid 19. mail 2021. aastal aruande, mille kohaselt on vajadus nõukogu otsuse 2016/394 lisas esitatud asjakohaste meetmete järele kadunud ning need võib tühistada.

Kuid järgmisi AKV-ELi partnerluslepingu artikli 8 kohaseid küsimusi tuleks Burundiga peetava poliitilise dialoogi raames edasi arutada:

- hea valitsemistava, õigusriigi ja inimõiguste olukorra ning ettevõtlusvabaduse parandamine vastavalt kestliku arengu vajadustele
- poliitvangide vabastamine ning opositsiooniliikmete ja kodanikuühiskonna tegelaste tagasipöördumine; poliitilise ruumi avamine ja leplikkuse suurendamine rahvusliku leppimise huvides
- meediavabaduse edasine tugevdamine
- meelevaldsete vahistamiste arvu vähendamine; vägivaldsete poliitiliste rühmituste (Imbonerakure) ametiasutuste kontrolli alla võtmine ning riikliku luureteenistuse (SNR) vastutuse ja tema tegevuse läbipaistvuse suurendamine; kohtusüsteemi reform ning riigi ja partei lahusus
- kodanikuühiskonna ja valitsusväliste organisatsioonide sõltumatuse austamine.

Seda arvesse võttes tunnistatakse käesoleva ettepanekuga nõukogu otsus 2016/394 kehtetuks ning AKV-ELi partnerluslepingu artikli 96 alusel toimunud konsultatsioonide tulemusel kehtestatud asjakohased meetmed tühistatakse.

• **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Ettepanek on kooskõlas õigusnormidega, mis poliitikavaldkonnas praegu kehtivad:

- Euroopa uus arengukonsensus „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik“ (8. juuni 2017)³
- Euroopa Liidu üldine välis- ja julgeolekupoliitika strateegia

³ Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate, Euroopa Parlamendi ja komisjoni ühisavaldus „Uus Euroopa arengukonsensus „Meie maailm, meie väärikus, meie tulevik““ (ELT C 210, 30.6.2017, lk 1).

- Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (9. märts 2020)⁴
- ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava 2020–2024⁵
- ELi inimõiguste ja demokraatia strateegiline raamistik (2012)⁶
- ELi soolise võrdsuslikkuse kolmas tegevuskava (25. november 2020)⁷.

EL juhindub koostöö tegemisel kestliku arengu tegevuskavast aastani 2030, kestliku arengu eesmärkidest, Pariisi kokkuleppest ja Addis Abeba tegevuskavast.

Käesolev ettepanek võimaldab neid rakendada nii täielikult, kui see võimaldab teha koostööd Burundi valitsusega. Samal ajal taastatakse alaline poliitiline dialoog probleemide jälgimiseks.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanekut kohaldatakse välistegevuse suhtes ja see lähtub järgmistest komisjoni 2019.–2024. aasta prioriteetidest: roheline kokkulepe, digipööre, andmetehnoloogia, kestliku majanduskasvu ja inimväärse töö edendamise ühendused, rände juhtimise parandamine ja rändepartnerlused ning hea valitsemistava, rahu ja julgeoleku edendamine. Ettepanek on kooskõlas ka Euroopa Liidu üldise välis- ja julgeolekupoliitika strateegiaga (2016).

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Kavandatava meetme eesmärki, sisu ja konteksti silmas pidades on selle materiaalsoiguslik alus nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate sisekokkuleppe AKV-EÜ partnerluslepingu rakendamiseks võetavate meetmete ja järgitavate menetluste kohta (artikkel 3) koostoimes sisekokkuleppe lisa punkti 3 teise lõiguga⁸.

- **Vahendi valik**

Sisekokkuleppe artikli 3 kohaselt võtab nõukogu lisa sätestatud korras vastu liikmesriikide seisukoha AKV-EÜ lepingu artikli 96 rakendamiseks, kui see seisukoht käsitleb liikmesriikide pädevusse kuuluvaid küsimusi. Sisekokkuleppe lisa punkti 3 kohaselt kehtivad need meetmed seni, kuni nõukogu võtab komisjoni ettepanekul ning kokkuleppel liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajaga, osalise peatamise korral aga

⁴ Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Tervikliku Aafrika strateegia suunas“ (JOIN(2020) 4 final).

⁵ Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava“ (JOIN(2020) 5 final).

⁶ ELi strateegiline raamistik ja tegevuskava (COUNCIL 11855/12).

⁷ Ühisteatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi soolise võrdsuslikkuse kolmas tegevuskava: ambitsioonikas tegevuskava soolise võrdsuslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamiseks ELi välistegevuses“ (JOIN(2020) 17 final).

⁸ Nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate sisekokkuleppe AKV-EÜ partnerluslepingu rakendamiseks võetavate meetmete ja järgitavate menetluste kohta (EÜT L 317, 15.12.2000, lk 376).

kvalifitseeritud hääleteenamusega vastu otsuse, millega varem vastu võetud meetmeid muudetakse või kehtetuks tunnistatakse.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Käesoleva ettepaneku tegemisel on võetud arvesse Burundis asuvate ELi missioonide juhtide eespool nimetatud aruannet, mida 25. mail 2021 arutati Aafrika tööühmas (COAFR) ning 28. mail 2021 Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide tööühmas (edaspidi „AKV tööühm“). Aafrika tööühma delegaadid tunnistasid edusamme ja toetasid asjakohaste meetmete tühistamist, kuid rõhutasid vajadust saavutada, et Burundi valitsus teeks inimõiguste, õigusriigi ja valitsemistava küsimustes ära veelgi rohkem. AKV tööühma delegaadid olid Aafrika tööühmas toimunud arutelu tulemustega nõus, kuid rõhutasid, et vaja individuaalsete sanktsioonide säilitamine oleks kasulik, sest võimaldaks saavutada edu tulevikus.

- **Mõjuhindang**

Asjakohaste meetmete tühistamine suurendaks usaldust ELi ja Burundi vahel ning normaliseeriks suhted, aitaks tugevdada positiivseid jõude Burundi võimustruktuurides, edendaks poliitilist dialoogi tundlikel teemadel, suurendaks ELi mõju ja parandaks ELi positsiooni Burundis võrreldes muu maailma osalejatega.

Asjakohaste meetmete tühistamine võimaldab kasutada 2021.–2027. aasta mitmeaastase näidisprogrammiga ettenähtud stiimuleid inimõiguste, õigusriigi ja hea valitsemistava edendamiseks.

- **Põhiõigused**

Eelneva kõrval jäävad kehtima piiravad meetmed nende isikute, üksuste ja asutuste vastu, kes õõnestavad demokraatiat ja takistavad poliitilise lahenduse leidmist Burundis vastavalt nõukogu otsusele 2015/1763⁹.

4. MÕJU EELARVELE

Mõju eelarvele puudub.

⁹ Nõukogu 1. oktoobri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/1763, mis käsitleb piiravaid meetmeid seoses olukorraga Burundis (ELT L 257, 2.10.2015, lk 37).

5. MUU TEAVE

Hoolimata sellest, et käesoleva ettepanekuga nähakse ette nõukogu otsuse 2016/394 lisas loetletud asjakohaste meetmete tühistamine, jäävad nõukogu otsuse 2015/1763 kohased piiravad meetmed kehtima ning need vaadatakse uuesti läbi lähikuudel, nagu on ette nähtud nimetatud otsuses.

Aafrika tööühma delegaadid leidsid, et arutada on vaja ka ÜRO Burundi uurimiskomisjoni tulevikku. Pärast arutelu otsustas ÜRO Inimõiguste Nõukogu ELi juhitud resolutsiooni¹⁰ alusel nimetada Burundi inimõiguste olukorra jälgimiseks eriraportööri, kes tugineks uurimiskomisjoni tegevuse tulemustele.

¹⁰ Inimõiguste nõukogu, inimõiguste olukord Burundis, A/HRC/48/16.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega tunnistatakse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate nimel kehtetuks nõukogu otsus 2016/394, millega lõpetatakse ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu artikli 96 kohane nõupidamine Burundi Vabariigiga

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate vahelist sisekokkulepet AKV-EÜ partnerluslepingu rakendamiseks võetavate meetmete ja järgitavate menetluste kohta, eriti selle artiklit 3 ja lisa,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise partnerluslepingu (millele on alla kirjutatud 23. juunil 2000 Cotonous¹¹ ning mida on hiljem muudetud^{12, 13} ja pikendatud¹⁴) artikli 96 kohased konsultatsioonid Burundi

¹¹EÜT 2000 L 317, 15.12.2000, lk 3.

¹²Koostööleping ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud Cotonous 23. juunil 2000 (EÜT L 317, 15.12.2000, lk 3). AKV-ELi partnerluslepingut on muudetud 25. juunil 2005 Luxembourgis (ELT L 209, 11.8.2005, lk 27) ja 22. juunil 2010 Ouagadougous (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3) allakirjutatud lepingutega. AKV-ELi partnerluslepingu kohaldamist pikendati AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsusega nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed (ELT L 1, 3.1.2020, lk 3), mida on muudetud AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020 (ELT L 420, 14.12.2020, lk 32) ning AKV-ELi suursaadikute komitee 26. novembri 2021. aasta otsusega nr 3/2021 (ELT L 441, 9.12.2021, lk 3), kas kuni 30. juunini 2022 või uue AKV-ELi partnerluslepingu jõustumiseni või ajutise kohaldamise alguseni, olenevalt sellest, milline neist tähtpäevadest saabub varem.

¹³Leping, millega muudetakse teist korda partnerluslepingut ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahel, millele on alla kirjutatud 23. juunil 2000 Cotonous ja mida on muudetud esimest korda 25. juunil 2005 Luxembourgis (ELT L 287, 4.11.2010, lk 3).

¹⁴AKV-ELi suursaadikute komitee 17. detsembri 2019. aasta otsus nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2020/2] (ELT L 1, 3.1.2020, lk 3), mida on muudetud AKV-ELi suursaadikute komitee 4. detsembri 2020. aasta otsusega nr 2/2020, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2020/2052] (ELT L 420, 14.12.2020, lk 32) ja AKV-ELi suursaadikute komitee

Vabariigiga viidi nõukogu otsusega (EL) 2016/394¹⁵ lõpule ning komisjoni ettepanekul ja kokkuleppel liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindajaga kehtestati kõnealuse otsuse lisas loetletud asjakohased meetmed.

- (2) Poliitilise võimu rahumeelne üleminek pärast 2020. aasta mais toimunud üldvalimisi äratas Burundi elanikkonnas uusi lootusi ja riigil avanes võimalus parandada suhteid partneritega.
- (3) Liit ongi tunnustanud Burundi valitsuse tegevust inimõiguste, hea valitsemistava ja õigusriigi valdkonnas ning kiitnud heaks valitsuse tegevuskava nendes valdkondades.
- (4) Burundis on ametis valitsus, kes on pühendunud riigi arenguks ja stabiilsuseks vajalikele reformidele, ning nõukogu otsuses (EL) 2016/394 nimetatud eesmärkide täitmisel on saavutatud paljulubavat edu.
- (5) Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja hinnangul ei ole põhjused, mis tingisid otsuse (EL) 2016/394 vastuvõtmise, enam aktuaalsed. Seega tuleks see otsus liikmesriikide nimel liikmesriikide pädevusse kuuluvates küsimustes kehtetuks tunnistada.
- (6) Burundi probleemid inimõiguste, hea valitsemistava ja õigusriigi valdkonnas ei ole aga kadunud ning riigi ametiasutused peavad muu hulgas tegevuskava ja poliitilise dialoogi rakendamisel näitama paremaid tulemusi.
- (7) Burundi olukord on endiselt ebakindel ning reformi- ja arengukava rakendamiseks on valitud riigivõimul vaja rahvusvaheliste partnerite toetust.
- (8) Euroopa Liit ja liikmesriigid peaksid koos rahvusvaheliste partneritega toetama riigi ametiasutuste tegevust demokraatlike institutsioonide stabiliseerimisel ja kindlustamisel, inimõiguste, hea valitsemistava ja õigusriigi edendamisel ning nende valdkondade probleemide lahendamiseks vastuvõetud tegevuskava täitmisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Otsus (EL) 2016/394 tunnistatakse liikmesriikide nimel liikmesriikide pädevusse kuuluvates küsimustes kehtetuks.

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

26. novembri 2021. aasta otsusega nr 3/2021, millega muudetakse AKV-ELi suursaadikute komitee otsust nr 3/2019 võtta vastu AKV-ELi koostöölepingu artikli 95 lõike 4 kohased üleminekumeetmed [2021/2175] (ELT L 441, 9.12.2021, lk 3).

¹⁵Nõukogu 14. märtsi 2016. aasta otsus (EL) 2016/394, millega lõpetatakse ühelt poolt Aafrika, Kariibi mere ja Vaikse ookeani piirkonna riikide rühma ning teiselt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide vahelise koostöölepingu artikli 96 kohane nõupidamine Guinea-Bissau Vabariigiga (ELT L 73, 18.3.2016, lk 90).

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*